

Benedek Elek:
„ÉDES ANYÁM.”

Pósa Lajostól, az apró emberek nagy költőjétől, egy kötet költemény jelent meg, melynek ez a címe: *Édes anyám*. A könyv címtábláján két búzakalász, s belül egy jóságos arcú öreg falusi asszony képe: a Pósa Lajos édesanyjának a képe. Amint nézem, nézem e képet, egyszerre csak könnybe borul a szemem: ihol, az én édesanyám! Szakasztott ez az arc. S amint olvasom végtől-végig e gyönyörű verseket, mind a szerető édesanyáról, úgy érzem, hogy az én érzelmeimet és gondolataimat foglalta szépen csengő rímes sorokba Pósa Lajos. És olvasa bárki, ugyanez lesz a kritikája. Mindnyájunk gyöngéd, meleg érzését lehelte e gyönyörű versekbe a gyermekek költője, ki most gyermekként áll előttünk.

Ezt a verseskötetet kritizálni nem lehet. Nem a gyöngédség tiltja ezt; egyszerűen: a költő helyettünk dalol, búsong, eped, örül, enyeleg – ha tudnánk verseket írni, csak így írtuk volna meg mind. Minden eddig levő könyve között Pósanak ez a legszebb könyve. Tárgyánál is, egyébként is. Üdeség, melegség, megkapó közvetlenség minden sora. Egy könyv, mely végéig az édesanyáról, az édesanyjához szól, s nem válik egyhangúvá. Ha egyet elolvastunk, meghatva megyünk tovább, tovább, aztán megint visszatérünk, s újra meg újra olvassuk válogatás nélkül.

Az ember zavarba jó, melyiket mutassa be a sok közül azoknak, kik tán még egyet sem ismernek. Mind szép, de melyek a szebbek? De nem akarok a pajtáság gyanújába esni s mert e könyvnél cserbe hagy ami kicsi kritizáló képességem van, mégis csak ide állítok egy pár verset. Akinek nincs meg a könyvre való egy forintja, legalább ismerkedjék meg eggyel-kettővel.

Íme:

Mikor anyám itt járt Budapesten,
Egész nap a gondolatát lestem.
Tudtam szegény, hogy nagyon kíváncsi,
S mindent akar látni.

Megnéztük a királyi palotát,
Véges-végig a sok fényes szobát.
Félve lépdelt, hogy majd valahonnan
A király betoppan.

Úgy vágyott a szép Margitszigetre!
Egy szép rózsát onnan úgy szeretne:
Félt a hajón, hogy víz alá merül
S haza soh'se kerül.

Kisétáltunk a Kossuth sírjához,
A szabadság örök oltárához;
Elrebegett ott egy imádságot,
Tudom, égbe szállott.

A sír mellől szedett egy kis földet,
Ráhullatott egy pár hulló könnyet,
Bekötötte kendője sarkába...
S úgy ment falujába.

Jaj de félek, hogyha hűvös szél támad!
Te fúvó szél, meg ne fúdd az anyámat!
Süss le rá nap, Isten szeme, ragyogva,
Állj meg madár, feje fölött dalolva!

Megkapó gyöngédség az egyszerű öregasszony iránt, félő aggódás, nagy erős szeretet, – ennél erősebb, mélyebb csak az anya szeretete lehet. Az anya szeretete, az „egyetlenegy, legtisztább szerelem”.

Te szent, magasztos, élő szeretet!
Te lobogó láng a világ felett!
Anyai szívben édes érzélem,
Egyetlenegy, legtisztább szerelem!
Te a világnak legszebb csillaga,
Ki nem alszol, le nem hullasz soha!

Ez a néhány sor nyitja meg a könyvet.
Boldog, aki tovább olvashatja.

In: *Nemzeti Iskola, 1897. április 3.*